

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2015-12-28
Stockholm

Mål nr
P 2930-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-03-06 i mål nr P 3719-14,
se bilaga

KLAGANDE

1. Döderhults Naturskyddsförening

2. B J

3. C J

4. K R

5. L R

6. A T

MOTPART

Oskarshamns kommun
Box 706
572 28 Oskarshamn

SAKEN

Detaljplan för del av X m.fl. fastigheter, Figeholm, Oskarshamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår yrkandena om syn.

Dok.Id 1239542

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

2. Mark- och miljööverdomstolen upphäver Länsstyrelsens i Kalmar län beslut att avvisa överklagandena från A T, K R och L R.

 3. Med ändring av underinstansernas beslut upphäver Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktiges i Oskarshamn kommun beslut 2014-02-10, § 28, dnr B 2010-827, att anta detaljplan för del av X m.fl. fastigheter, Figeholm, Oskarshamns kommun.
-

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Döderhults Naturskyddsförening (föreningen) har yrkat att detaljplanen ska upphävas. Föreningen har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn på platsen.

B J och **C J** har yrkat att detaljplanen ska upphävas. De har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn på platsen.

K R och **L R** har yrkat att de ska tillerkännas klagorätt i målet. De har därutöver i sak yrkat att detaljplanen såvitt avser vattenverksamheten ska upphävas eller frågan återförvisas till kommunen för fortsatt beredning.

A T har yrkat att hon ska tillerkännas klagorätt i målet. Hon har därutöver i sak yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva detaljplanen i den del som avser byggande i vatten.

Oskarshamns kommun (kommunen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. I andra hand har kommunen medgivit att vissa angivna områden utgår ur detaljplanen och kommunens beslut upphävs i den delen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Döderhults Naturskyddsförening har till stöd för sitt överklagande i huvudsak anfört samma omständigheter som i tidigare instanser och därtill sammanfattningsvis tillagt och förtydligat följande. Knärot (rödlistad) växer i område som på plankartan har markerats som bebyggelseområde (B). Arten är skyddad enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Föreningen anser inte att ett yttrande från Oskarshamns kommun om att man ska ta hänsyn till knäroten i bygglovshanteringen är ett tillräckligt starkt skydd för en sådan art. Det är plankartan som är juridiskt bindande och inget säkerställer där att informationen om knäroten finns tillgänglig när bygglovet hanteras eller att hänsyn

kommer att tas. Skälen för upphävande av strandskydd är inte tillräckligt starka. Skälen ”angeläget allmänt intresse” eller ”ett annat mycket angeläget intresse” är inte visade. Föreningen ifrågasätter att det kan vara av angeläget allmänt intresse att bygga 30 meter ifrån stranden. Projektet borde mycket väl kunna genomföras om man bygger något längre från kustlinjen, så att allmänhetens tillgång långsiktigt säkras för framtiden liksom att skyddet för växt- och djurlivet i strandszonen säkras. I planredovisningen finns ingen analys av alternativ plats för vattenvillaområdet. Det går därför inte att avgöra om den utpekade platsen är den bästa från miljösynpunkt eller ur teknisk synvinkel. Det är en allvarlig brist i planhanteringen. Det finns fler områden inom planområdet som hade kunnat komma ifråga. Plankartan är det enda juridiskt bindande dokumentet i sammanhanget. Det är många avgörande faktorer som åberopas i domen som inte är säkerställda i planen utan bygger på utsagor och beskrivningar. Vid framtida bygglovgivning finns därmed inga garantier för att de intentioner som nu framförs kommer att verkställas om de inte samtidigt är reglerade i plandokumentet. Exempel på detta är:

- Allmänhetens tillgång till området på kort och lång sikt, t.ex. genom att området kommer att hägnas in så som All inclusive-anläggningar ofta blir.
- Planen säkerställer inte riksintresset för naturvården genom att inte förhindra det hårda slitaget som oundvikligen blir av så många besökare som 7 000 personer per vecka.
- Fågelöfjärdens ekologiska och kemiska status får inte försämrats. Planen säkerställer inte att så inte sker. Det planerade avloppsreningsverket med maxdimension för 7 000 personer kommer att tredubbla kväveutsläppen och sexdubbla fosforutsläppen till Fågelöfjärd. Till det kommer ökad båttrafik m.m.
- Planen säkerställer inte att infiltrationsanläggningar och oljeavskiljare m.m. för dagvatten kommer att installeras.
- Planen säkerställer inte att båtleder genom vattenvillaområdet kan fungera även efter byggnation.
- Det är oklart hur sötvattenförsörjningen ska tillgodoses. Planen säkerställer inte att det inte blir sötvattenbrist i Figeholm vid fullt utbyggd anläggning.

Oskarshamns kommun har inte kunnat bevisa att vattenkvaliteten inte kommer att försämrats i något avseende med den nya planen som t.ex. kommer att medföra en

mångdubbling av avloppsutsläpp jämfört med dagsläget. Inte ens det projekterade reningsverket kommer att klara att totalt sänka utsläppshalterna av kväve och fosfor utan de ökar flera gånger jämfört med idag.

Föreningen åberopar ett förhandsavgörande från EU-domstolen i mål C- 461/13 gällande aktiviteter som påverkar vattenkvaliteten och som också omfattar kustvatten.

B J och **C J** har till stöd för sitt överklagande i huvudsak anfört samma som i tidigare instanser och har därtill tillagt bl.a. följande. Oskarshamns kommun har inte prövat eller redovisat någon alternativ placering av vattenvillorna, vilket de anser vara en stor brist och strida mot miljöbalken. Detta har varken mark- och miljödomstolen eller länsstyrelsen tagit någon hänsyn till. Kommunen äger ytterligare vattenområden inom projektområdet som borde ha analyserats och som dessutom ger ett mer skyddat läge än det föreslagna. Det föreslagna läget är det sämsta tänkbara inom planområdet med öppet hav utanför. Kommunen har inte heller gjort någon rimlighetsbedömning av om det är tekniskt möjligt att placera så många och stora vattenvillor på den utpekade platsen som detaljplanen medger. Oskarshamns kommun har inte kunnat redovisa att projektet The Circle Resort inte kommer att försämra vattenkvaliteten i närliggande kustvatten i någon del (se EU-domstolens förhandsavgörande i mål C-461/13). Det handlar främst om reningsverkets påverkan vid den kraftiga utbyggnad som kommer att krävas liksom vattenvillornas påverkan på vattencirkulationen och den ekologiska statusen i omgivande vattenområden.

B J och **C J** har gett in ett antal bilder föreställande lokaler med knärot inom planområdet.

K R och **L R** har till stöd för sitt överklagande i huvudsak anfört samma som i tidigare instanser och har såvitt avser frågan om klagorätt tillagt bl.a. följande. För att man i lagens mening ska anses vara sakägare krävs det att man berörs av ett beslut och att beslutet innebär en skada eller olägenhet eller att en icke obetydlig risk för skada eller olägenhet föreligger till följd av ett beslut. Även en fastighet som inte angränsar till och som är belägen på ett långt

avstånd från den planerade verksamheten kan anses ha talerätt om det finns en risk för en olägenhet, se bl.a. RÅ 2010 ref. 74.

A T har till stöd för sitt överklagande i huvudsak anfört samma omständigheter som i tidigare instanser och har såvitt avser frågan om klagorätt tillagt bl.a. följande. Det är anmärkningsvärt att domstolen gör en sådan bedömning av störningar i form av buller och ljus utan att ha varit på plats och sett förhållandena med egna ögon. Det finns felaktigheter i kommunens beskrivning av förhållandena och det hade varit önskvärt att såväl länsstyrelsen som mark- och miljödomstolen hade företagit syn på platsen.

Oskarshamns kommun har till stöd för sin inställning hänvisat till vad som anförts i länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen och därtill tillagt och förtydligt i huvudsak följande. Kommunen delar de bedömningar som har gjorts i mark- och miljödomstolen. Kommunens bedömning är alltså att **K R**, **L R** och **A T** inte påverkas i sådan grad att de har talerätt. Förändrad utsikt ska enligt praxis vara avsevärt mer omfattande för att leda till talerätt. Förändringar av påverkan från ljus och ljud kan inte anses vara av sådan omfattning att det utgör störning. I vart fall är det fråga om så ringa påverkan att de inte kan anses berörda på sådant särskilt sätt att det ska ge talerätt. I detta fall skulle talerätt leda till ändrad rättstillämpning som högst väsentligt skulle ändra förutsättningarna för planläggningsprocesser. Kretsen taleberättigade skulle bli mycket omfattande men även mycket svår att förutse. Detta står inte i proportion till nyttan att bevaka en begränsad påverkan. Fastighetsägarens rätt tillgodoses tillräckligt genom planprocessens samrådsförfarande där en vidare krets berörda kan delta. Skulle Mark- och miljööverdomstolen finna grund för talerätt är kommunens bedömning att de omständigheter som nu åberopas är desamma som på talan av övriga parter redan har prövats. Det finns därför inte sakliga skäl för ny prövning i underinstansen utan detaljplanen kan avgöras av Mark- och miljööverdomstolen. Processekonomiska skäl talar också emot återförvisning.

Hanteringen av skyddade arter har ifrågasatts i överklagandena och kommunen vill förtydliga följande. Detaljplaneringen för The Circle Resort bygger på analys av

värdefulla och mindre värdefulla områden för olika intressen och markanvändningen har anpassats efter detta. Höga naturvärden har identifierats och för sådana områden säkerställs markanvändningen som natur. De nya detaljplanerna säkerställer natur i högre grad än enligt gällande detaljplan. Det är inte rimligt att i detalj inventera all mark som planläggs. Det bör noteras att åtgärder som påverkar skyddade arter förutsätter särskild prövning enligt miljöbalken. Nya uppgifter om knärot i begränsade delar av området kan beaktas genom anpassning av placering och utformning i ansökan om bygglov och kommunen förutser inte behov av att ändra vare sig gällande plan eller den överklagade detaljplanen. Kommunekologen har inom området inventerat och mätt in inrapporterade lokaler med knärot. Inom ett område betecknat Knärot 1 fann ekologen cirka 600 exemplar. Inom område betecknat som Knärot 2 fanns ett 50-tal exemplar. Kommunens slutsats är fortfarande att naturvärdena inte gör markanvändningen olämplig och att anpassning för olika intressen, som fornlämningar och natur, hanteras i bygglovsprövningen. I andra hand godtar kommunen att vissa markerade områden som benämns med Knärot 1 och Knärot 2 undantas, det vill säga utgår från detaljplanen. För dessa områden kommer därmed gällande plan att innebära att område Knärot 1 till hälften bibehåller den nu gällande planbestämmelsen Y₁ (idrott med inriktning mot golf), till hälften bibehåller planbestämmelsen NATUR och att Knärot 2 bibehåller planbestämmelsen NATUR. Halva Knärot 1 utgör då en mycket liten rest av det ursprungliga planområdet för golf.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning

Av mark- och miljödomstolens dom framgår att den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, ska tillämpas i målet.

Frågan om klagorätt

A T arrenderar en tomt och K R och L R äger en fastighet på Djursholmen. Den antagna planen medger att 70 villor på vatten får uppföras inom några hundra meter från deras fritidsbostäder. Den planerade byggnationens speciella karaktär kan komma att medföra en väsentligt ökad båttrafik vid deras fritidsbostäder. Det är möjligt att denna olägenhet vid en sakprövning inte

skulle anses vara betydande och därmed utgöra ett hinder enligt 3 kap. 2 § ÄPBL mot planens antagande. Även om deras fritidsbostäder inte ligger inom planområdet får klagandena anses vara berörda på sådant sätt att de ska ha rätt att överklaga den aktuella detaljplanen. Överklaganden ska därför bifallas och länsstyrelsens beslut att avvisa deras överklaganden ska upphävas.

Med hänsyn till utgången finns dock inte skäl att återförvisa målet i den delen till länsstyrelsen.

Frågan om syn

Med hänsyn till utgången i målet finns det inte skäl att hålla syn i målet.

Prövningens omfattning

Av 13 kap. 8 § ÄPBL följer att vid överprövning av ett beslut om att anta en detaljplan kan denna fastställas eller upphävas. Om kommunen, som i detta fall, lämnat ett särskilt medgivande kan planen fastställas med undantag för vissa delar.

Omfattningen av överprövningen av detaljplaner har behandlats i flera tidigare avgöranden från Mark-och miljööverdomstolen. Att länsstyrelsen har att bevaka vissa frågor enligt 12 kap. ÄPBL och att länsstyrelsen valt att inte pröva planen utifrån dessa bestämmelser medför att det i många fall saknas skäl vid överprövning att, på talan av enskilda, frånga länsstyrelsens bedömning i dessa frågor. Det innebär dock inte att den överprövande myndigheten inte kan komma att göra en annan bedömning (se MÖD 2014:12).

Strandskydd

Området omfattas av 300 meter strandskydd på land och i vatten. I detaljplanen anges att strandskyddet upphävs inom kvartersmark betecknat med B, E, H₁ och N₁, i vattenområden betecknad med W₁, WB, WB₁ och WV samt inom område betecknat med g (gemensamhetsanläggning). Detta innebär att strandskyddet inte bara upphävts på land utan även för flera vattenområden.

För att strandskydd ska få upphävas i en detaljplan krävs att det finns särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset (se 5 kap. 7a § ÄPBL). Samma grunder ska tillämpas såväl vid ett upphävande i samband med detaljplaneläggning som vid dispensprövning. Vad gäller vattenområdena har kommunen ansett att det föreligger särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § 3 miljöbalken då området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

I förarbetena (prop. 2008/09:119 s. 105) anges att ”stor restriktivitet bör i synnerhet gälla i områden som är tillgängliga för allmänheten och i områden som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet, t.ex. grunda mjukbottnar, landhöjningsområden och strandängar, och i tätbebyggda områden. Det måste klarläggas vilket intresse den enskilde har av en dispens, vilken omfattning åtgärden måste ha för att den ska fylla sin funktion, vilka ytterligare effekter som måste påräknas, t.ex. muddringsarbeten eller förändrade strömningsförhållanden, och om behovet av anläggningen kan tillgodoses på något annat sätt utanför det strandskyddsområde som avses med upphävandet eller dispensen”.

Det kan konstateras att kommunen i sina överväganden i planbeskrivningen har tagit sikte på tillgängligheten till själva strandsträckan. Strandskyddet omfattar också vattenområdet vilket medför att även konsekvenserna för vattenområdet måste beaktas och huruvida anläggningarna kan placeras utanför området. Då konsekvenserna av vattenvillorna inte belysts annat än högst översiktligt i miljökonsekvensbeskrivningen saknas underlag för att göra någon sådan bedömning.

I planbeskrivningen har kommunen angett att särskilda skäl för att upphäva strandskyddet inom kvartersmark finns enligt 7 kap. 18 c § 5 miljöbalken, dvs. att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Kommunen har motiverat detta med att det är fråga om ett angeläget allmänt intresse då området ska tas i anspråk för en fritids- och semesteranläggning som kommer att medföra stora positiva effekter för kommunen och länet.

Av förarbetena (prop. 2008/09:119 s. 106) framgår att ”det ska prövas om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför detta område, ska den lokaliseringen väljas. Åtgärder som kan komma ifråga är t.ex. sådana som tillgodoser kommunens behov av tätortsutveckling, olika typer av infrastruktur-anläggningar, anpassning av miljön för bättre tillgänglighet för funktionshindrade eller åtgärder som betingas av friluft-, naturvårds-, miljö- eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet. För att det ska vara fråga om ett angeläget allmänt intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället.”

Enligt domstolens bedömning går det dels att ifrågasätta hur angeläget det allmänna intresset i förevarande fall är, dels om det angelägna allmänna intresset kan tillgodoses utanför planområdet. Att kommunen inte äger mark utanför strandskyddat område kan inte i sig vara skäl för att strandskyddet ska upphävas i detaljplan. Planen säkerställer i stort sett inte heller de värden och funktioner som kommunen framhäver som argument för att det föreligger särskilda skäl, särskilt vad gäller anläggningar betingade av friluft-, naturvårds-, miljö- eller kulturhistoriska intressen.

Mot bakgrund av att det inte föreligger några särskilda skäl för att upphäva strandskyddet i området enligt 5 kap. 7a § ÄPBL strider planen mot en rättsregel. Det faktum att länsstyrelsen inte har valt att pröva planen enligt 12 kap. 1 § ÄPBL kan inte medföra att domstolen skulle vara förhindrad att göra en annan bedömning än länsstyrelsen. Det finns därför skäl att upphäva detaljplanen på den grunden.

Riksintresse för kust och skärgård

Av 2 kap. 1 § andra stycket ÄPBL framgår att vid planläggning ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Detaljplaneområdet är beläget inom ett av de områden som är utpekade som riksintresseområde för kust och skärgård enligt 4 kap. 1, 2 och 4 §§ miljöbalken.

Enligt 4 kap. 1 § miljöbalken första stycket får exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön inte komma till stånd om det påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Enligt andra stycket utgör angiven bestämmelse och 2-8 §§ inte något

hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Turismens och friluftslivets intressen ska särskilt beaktas enligt 2 §. Enligt 4 kap. 4 § miljöbalken får inom kustområden fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Enligt förarbetena (prop. 1997/98:45 del 2 s. 38) avses med kompletteringar till befintlig bebyggelsegrupp ”sådana tillskott till en befintlig bebyggelsegrupp, som innebär att det av fritidsbebyggelse ianspråktagna området inte ökar nämnvärt i omfattning. Vidare avses tillskott som innebär en naturlig avrundning av ett befintligt bebyggelseområde. Även fritidsbebyggelse genom förtätning inom befintliga bebyggelseområden torde normalt kunna ske.”

Domstolen kan konstatera att kommunens överväganden såvitt avser planens förenlighet med 4 kap. 4 § miljöbalken är mycket allmänt hållna. Av handlingarna framgår dock att den överklagade detaljplanen medger fritidsbebyggelse i mycket stor omfattning. Med hänsyn härtill kan det inte på något sätt anses vara en komplettering av befintlig bebyggelse. Det kvarstår då att pröva om det finns särskilda skäl för att fritidsbebyggelsen ändå kan komma till stånd. Med särskilda skäl avses bl.a. att bebyggelsen ingår som ett led i att förbättra områdenas attraktivitet för turism och friluftsliv. Som exempel kan nämnas stugbyar för uthyrning, vandrarhem och enkla campingstugor (se prop. 1997/98:45 del 2 s. 38). I den aktuella planen kan det stora antalet relativt stora bostäder inte anses tillgodose det rörliga friluftslivets behov. Något sådant syfte säkerställs inte heller i planen. Vidare avser planen inte heller byggande av enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna. Då det således till största del inte är fråga om den typ av bebyggelse som i lagtext och förarbeten har angetts kunna föranleda särskilda skäl strider den planerade bebyggelsen mot 4 kap. 4 § miljöbalken.

Som angivits ovan innebär det faktum att planen står i strid med bestämmelsen i 4 kap. 4 § miljöbalken inte något hinder mot exploateringsföretaget i det fall det är

fråga om utveckling av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet. Det framgår klart av planhandlingarna att det inte är fråga om en utveckling av någon befintlig tätort, särskilt då det främst rör sig om fritidsbebyggelse. Det har inte heller visats att det är fråga om en sådan utveckling av det lokala näringslivet att det skulle kunna innebära att undantaget från huvudregeln om förbud skulle vara tillämplig. Enligt 4 kap. 1 § miljöbalken råder därmed förbud mot en sådan byggnation som planen medger. Genom hänvisningen i 2 kap. 1 § ÄPBL utgör förbudet ett hinder mot planen även enligt plan- och bygglagstiftningen.

Mot bakgrund av hur bestämmelsen i 4 kap. miljöbalken åsidosätts finns det skäl för domstolen att göra en annan bedömning än vad som gjorts när länsstyrelsen valt att inte pröva planen enligt 12 kap. 1 § ÄPBL. Planen ska därmed upphävas även på denna grund.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Domstolen kan konstatera att det är uppenbart att det krävs att en miljökonsekvensbeskrivning upprättas för planen (se 5 kap. 18 § ÄPBL). Den av kommunen upprättade miljökonsekvensbeskrivningen är i sin beskrivning av konsekvenserna för miljön i många fall mycket översiktlig och påvisar flera stora brister. Särskilt vad gäller konsekvenser av de planerade flytande villorna och den stora ökningen av dag-, spill- och avloppsvatten är miljökonsekvensbeskrivningen bristfällig. Även om det i ett senare skede skulle krävas tillstånd enligt miljöbalken för anläggande av villorna är miljökonsekvensbeskrivningen långt från tillräcklig för att utgöra ett fullgott underlag för prövningen av markens och vattnets lämplighet för byggnation. Planen har då inte heller tillkommit i enlighet med lagens krav och det finns därför skäl att även på denna grund upphäva beslutet att anta detaljplanen.

Övriga invändningar

När det gäller invändningarna vad gäller påverkan på övriga riksintressen, förekomst av knärot och betydande olägenheter för enskilda saknas det skäl att pröva dessa eftersom domstolen redan har funnit att planen ska upphävas.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Vibeke Sylten, referent, tekniska rådet Carl-Gustaf Hagander samt hovrättsrådet Christina Ericson.
Föredragande har varit David Sandberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-03-06
meddelad i
Växjö

Mål nr P 3719-14

KLAGANDE

1. Döderhults Naturskyddsförening

2. Högskulla Stug- och bryggförening i Figeholm

3. B J

4. C J

5. K R

6. L R

7. A T

MOTPART

Oskarshamns kommun
Box 706
572 28 Oskarshamn

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen Kalmar läns beslut 2014-08-21 i ärende nr 403-2473-14, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för fastigheterna X m.fl. i Figeholm, Oskarshamns kommun

Dok.Id 315585

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandena om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.
-

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Oskarshamns kommun (nedan kommunen) antog den 10 februari 2014 detaljplan för fastigheterna X m.fl. Detaljplanen syftar till att möjliggöra genomförandet av etapp 2 för fritidsanläggningen The Circle Resort inom X m.fl. fastigheter i Figeholm, Oskarshamns kommun.

Beslutet överklagades av Högskulla Stug- och bryggförening i Figeholm, K R, L R, A T, C J, B J och Döderhults Naturskyddsförening till Länsstyrelsen i Kalmar län (nedan länsstyrelsen). Länsstyrelsen beslutade den 21 augusti 2014 att avvisa överklagandena från Högskulla Stug- och bryggförening i Figeholm, K R, L R och A T. Länsstyrelsen beslutade även att avslå överklagandena från C J, B J och Döderhults Naturskyddsförening.

Länsstyrelsens beslut har nu överklagats av Högskulla Stug- och bryggförening i Figeholm, K R, L R, A T, C J, B J och Döderhults Naturskyddsförening till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Döderhults Naturskyddsförening, C J och B J yrkar att mark- och miljödomstolen upphäver detaljplanen.

A T, Högskulla Stug- och bryggförening i Figeholm, K R och L R yrkar att mark- och miljödomstolen upphäver läns-styrelsens avvisningsbeslut och prövar deras överklagande i sak. De yrkar vidare att mark- och miljödomstolen håller sammanträde och syn i målet.

Kommunen yrkar att överklagandena avslås och att detaljplanen fastställs.

UTVECKLING AV TALAN

Döderhults Naturskyddsförening anför i huvudsak följande. Planen ska upphävas då den strider mot miljöbalkens grundläggande bestämmelser om hushållning med mark- och vatten i 3 kap. 1-3 och 6 §§ miljöbalken samt särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet i 4 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken. Det finns inte skäl till att ge dispens från strandskyddet enligt 7 kap. 13 - 18 f §§ miljöbalken. Vidare har det inte säkerställts att planen kommer att uppfylla och/eller medverka till att uppfylla rådande miljö kvalitetsnormer och vattenkvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken. De har funnit brister i Miljökonsekvensbeskrivningen (nedan MKB) varför den inte kan anses utgöra ett tillförlitligt beslutsunderlag.

Det finns inte skäl att utsläcka strandskyddet till 30 meter för bebyggd mark. Nu gällande detaljplan för framförallt golfbana (som inte är utbyggd i den omfattning som planen medger) och viss bebyggelse (inte heller verkställd) i det aktuella området har ett strandskydd på 100 meter. Detta bör fortsätta att gälla för bebyggd mark, speciellt som området enligt planbeskrivningen ska fortsätta vara tillgängligt för allmänheten och ett rörligt friluftsliv, vilket det egentligen inte finns någon garanti för i en framtid. Syftet med strandskydd rent allmänt är även att det ska finnas en skyddszon mellan vatten och land för de arter som är anpassade till den miljön, dvs det gäller inte enbart människors tillgång till en strandremsa. Vid en framtida havsnivåhöjning kommer denna strandzon att krympa och delvis ligga under vatten och bebyggd mark att på sina ställen gränsa till vatten och i några fall hamna under vatten.

Planen medför att ett mycket stort naturområde kommer att exploateras till en urbanliknande miljö i ett landskap som präglas av småsamhällen, obebyggd skärgård, glesbygd och jord-/skogsbruk. Intilliggande samhälle Figeholm har i dagsläget ca 800 innevånare. Planen ska (tillsammans med de övriga två planerna för Etapp I och Etapp III) möjliggöra att mellan 5 000 och 7 000 personer varje vecka kommer att besöka och röra sig i området. Det finns flera problem med denna koncentration av besökare. Det ena är att områdets tänkta exploatering medför att känslan av fri

tillgänglighet för utomstående kommer att inskränkas av de hus (ca 580 st. i etapp II, totalt ca 1200 hus), breda vägar, p-platser och tekniska byggnader som är tänkt i planen. Kvartersmark med tillhörande vägar ger en känsla av privatmark som man inte gärna beträder. Möjligheten till bär- och svampplockning påverkas negativt. Intilliggande skärgård, byar och marker kommer att påverkas av gäster i anläggningen. The Circle Resort kommer att utnyttja den fria allemansrätten för sin kommersiella verksamhet t.ex. med båtliv och friluftsexkursioner, vilket ytterligare påverkar icke-gästers möjlighet till ett rörligt friluftsliv. Det finns heller ingen garanti för att området med tiden inte blir inhägnat och därmed inte tillgängligt för allmänheten.

I planen finns ett område utpekade för 70 s.k. vattenvillor. Väldigt lite av hur dessa ska placeras, hur de påverkar vattenmiljön och hur de tekniskt ska förankras finns beskrivet i plankartan. Planen är undermålig i det avseendet. Vattenvillorna är endast ett försök till att kringgå strandskyddet. Det ska byggas ca 1000 hus plus hotell på land. Det finns därmed inget behov av dessa bostäder för att skapa underlag till semesteranläggningen. Enligt uppgift från kommunen under sommaren har man tänkt sig en typ av vattenvillor som benämns AquaVilla och tillverkas i Västervik. Tittar man på AquaVillas hemsida framgår att de bör förankras till en kaj, att det finns begränsningar i våghöjd m.m. Inget av detta anges i planen.

De undrar hur man säkerställer att parkeringsplatser m.m. inte påverkar dagvattenhanteringen i fågelfjärden. Vattenvillorna ska läggas vid ett grunt område och det finns ingen garanti på god vattencirkulation. Det kommer att finnas många båtar i omlopp. Anläggningen kommer inte förbättra den ekologiska statusen i kustvattnet. Det kommer att bli ökad belastning av dagvatten och avloppsanslutningar. Den ökade belastningen från avloppsverket avseende kväve kommer att gå från 4,8 kg/år till 14,7 kg/år med The Circle Resort. Detta kommer att innebära en avsevärd försämring för fjärden.

De har vid flera tillfällen framfört att hela projektet (alla etapper) måste bedömas sammantaget. De menar att planerna för etapp I, II och III måste miljökonsekvens-

bedömas tillsammans vad gäller t.ex. påverkan på skärgården, vattenmiljön, trafik, buller, ljus etc. De saknar också miljökonsekvenser för byggtiden (upp till 15 år).

Planen innebär inskränkningar i flera riksintressen. Detta är inte ett komplement till bebyggelsen i Figeholm eller Hägnad. En komplettering ska vara något som är mindre än befintlig anläggning. Länsstyrelsen medger att det inte skett någon särskild fågelinventering eller bedömning av förutsättningarna för området att hysa värdefullt fågelliv. Knärotens huvudsakliga lokaler ligger helt inom ett av områdena som är avsedda att bebyggas. Varken länsstyrelsen eller kommunen har visat hur knäroten ska skyddas. Länsstyrelsen påstår sedan att förändringarna i området till största delen utgör en övergång från en exploateringsform till en annan. Området är dock idag i princip oexploaterat bortsett från några områden som idag utgör delar av en golfbana. Vattenmiljön är i princip helt oexploaterad. Övrigt är naturskog som håller ganska höga biologiska värden med relativt mycket död ved, hålträd och gamla senvuxna tallar mm. Sjöfågel och skogsfågel minskar generellt sett och behöver ha tillgång till ostörda områden med god födotillgång. Varken MKB eller planbeskrivning innehåller någon redogörelse eller beskrivning av vattenområdet, vilket inte kan godtas. Beslutande församlingar har inte haft nödvändig information varken i Samhällsbyggnadsnämnden eller i Kommunfullmäktige. Kunskapen om området och effekterna av vattenverksamheten har varit mycket låg. Beslutet att anta planen har grundats på bristfällig information.

När det gäller s.k. kumulativa konsekvenser menar länsstyrelsen att det inte finns några hinder mot att dela upp detaljplanearbetet på flera planer, men att innehållet i MKB måste vara sådant att det möjliggör en bedömning av de samlade effekterna. Detta berördes av regeringen i sitt beslut av etapp I. Då motiverades det av att det var tveksamt om övriga etapper skulle bli av, trots att arbetet med etapp II redan påbörjats. Detta blir ett "Moment 22" om man ser vad kommunen skriver i sitt kompletteringsyttrande ang. alternativ lokalisering - nämligen att etapp I vunnit laga kraft och att resten därmed hänger ihop med denna etapp. Man borde ändå kunna bedöma konsekvenserna för hela projektet fortsättningsvis. De samlade konsekvenserna har ännu inte klarlagts.

Länsstyrelsen sitter på flera stolar och ska först yttra sig i samråd, sedan pröva om planer ska överprövas och slutligen handlägga överklaganden från sakägare m.fl., av samma planer. De upplever att länsstyrelsen i Kalmar län inte varit helt opartisk i förhållande till kommunen i det här ärendet. De menar att en oberoende prövning av hela planen måste göras av mark- och miljödomstolen. De hänvisar även till vad de tidigare anfört hos länsstyrelsen.

C J och B J uppger i huvudsak följande. Detaljplanen strider mot miljöbalkens grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vatten i 3 kap. 1- 3 och 6 §§ miljöbalken samt särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet i 4 kap. §§ 2 och 4 miljöbalken. Det finns inte skäl till att ge dispens från strandskyddet enligt miljöbalkens bestämmelser i 7 kap. 13 – 18 §§. Det finns också brister i MKB varför den inte kan anses utgöra ett tillförlitligt beslutsunderlag. Länsstyrelsen har inte beaktat ovanstående fullt ut i sin bedömning och inte heller den påverkan som planen får för enskilda boende. Planen innebär att en relativt orörd skog och ett orört kustområde över ett mycket stort område förvandlas till en urban miljö. God hushållning ur allmän synpunkt borde vara att området skyddas från en sådan hård exploatering som förslaget innebär. Strandskyddet som det är idag säkerställer att växt- och djurliv som är beroende av kustzonen kan fortleva, att marken även i framtiden kan nyttjas av allmänheten för rekreation, bär- och svampplockning samt friluftsliv. De förordar en mer skonsam exploatering med bibehållet strandskydd. Planen innebär också en fullständig omvandling av landskapsbilden vilket måste vägas in i bedömningen. Planen ger möjlighet att "muddra" upp Sjöbogloet för att öka vattenspegeln längst in i viken. Detta område består av fast mark med ett flertal skyddsvärda växter enligt MKB. De motsätter sig denna grävning. Planen innehåller bl.a. ett vattenområde där det ska vara möjligt att bygga 70 st s.k. vattenvillor. Det inlagda området är grunt och vattenvillorna med bryggor kommer att hindra vattencirkulation framförallt i sundet mellan Djursholmen och fastlandet, men även området in mot Sjöbogloet och i viss mån österut mot Uthammar udd. De kommer dessutom att få deras enda säkra båtled blockerad av dessa vattenvillor om de tillåts uppföras. Det blir då också omöjligt att nå deras tomt med motorbåt eller segelbåt beroende på alla gryn-

nor. De emotsätter sig att vattenområdet gjorts till ett "villakvarter". 70 hus motsvarar två stycken ordinära villakvarter i stadsmiljö. Husen behövs inte för att förse den tänkta semesteranläggningen med tillräckligt antal besökare. 1 200 hus är planerade att inrymmas inom de landbaserade delarna av planerna etapp I, II och III av The Circle Resort. Dessutom har området med vattenvillorna inte funnits med i det antagna detaljplaneprogrammet från 2009, utan det har tidigare sagts att all vattenverksamhet ska koncentreras till etapp III av The Circle Resort. Vattenvillorna är något som plötsligt dök upp i samrådet 2011 och området ligger helt utanför programområdesgränsen. Ny information som framkommit under sommaren är att den typ av vattenvillor (AquaVilla) som man tänkt sig inte alls kan fungera rent tekniskt på den tänkta platsen beroende på bl.a. våghöjd, bottenförhållanden och tillgång till kaj. Inte heller har man i planen visat hur vattenvillorna ska placeras eller angöras till land. Planen är dessutom otydlig med hur höga vattenvillorna får vara. Planen säger att vattenvillorna får vara 7 m höga, men inte om det ska räknas över vattentan eller över själva bryggan/ kassunen. Inte heller är planen tydlig med om det ska vara flytande eller bottenfasta bryggor/kassuner. Den stora mängd vattenvillor som man tillåtit i planen kan inte läggas ut i det tänkta området utan att en stor kaj, rentav flera kajer, samt vågbrytare byggs. Detta finns inte upptaget i planen. Vinden i det utsatta läge som området för vattenvillorna ligger är ofta hård med i stort sett daglig sjöbris sommartid där våghöjden snabbt överstiger 30 cm och inte ovanligt att den blir över 60 cm utan att det "stormar". Under höststormarna kan våghöjden bli upp till en meter.

Detaljplaneområdet innehåller flera olika riksintresseområden varför planen måste prövas enligt 4 kap. 1 § miljöbalken. Detaljplanen ligger inom området Brofjorden - Simpevarp varför skälen måste prövas emot 4 kap. 4 § miljöbalken.

De anser inte att det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 § miljöbalken att bevilja strandskyddsdispens för vattenvillorna. De anser inte heller att det finns skäl för övrig strandskyddsdispens så som planen är utformad. Deras mening är att ett strandskydd på minst 100 m är nödvändigt och också rimligt för att säkra allmänhetens och det rörliga friluftslivets framtida tillgång till ett utmärkt rekreationsom-

råde. Planen med vattenvillorna är ett sätt att kringgå problemet för exploatören att inte få bygga vid vattnet med strandtomter som denne önskat.

MKB:n har brister i så måtto att det inte gjorts några grundläggande artinventeringar utan endast en typ av okulärintivering. Inte heller har det gjorts någon som helst miljöbedömning av uppförandet av vattenvillorna. Även om det måste ske en miljöprövning och tillståndsansökan innan de kan byggas så borde det gjorts en preliminär bedömning av vilka konsekvenser vattenvillorna skulle få på vattenmiljön liksom om det över huvud taget är praktiskt genomförbart. Det saknas också MKB för den påverkan på skärgården som detaljplanen medför t.ex. i form av kraftigt ökad båttrafik. De anser att beslut för hela projektet med detaljplanerna för etapp 1, 2 och 3 för projekt Circle Resort ska tas gemensamt och med en sammanvägd bedömning av alla konsekvenser.

Deras fastighet ligger rakt innanför det tänkta området för vattenvillorna. Skulle de uppföras så som planen medger löper de risk att få ca 35 000 ton vattenvillor med tillhörande bryggdelar och kassuner som vrakgods på deras tomt. Vattenkvalitén kommer att försämrans på grund av försämrad vattengenomströmning så att det med tiden inte blir möjligt att bada utmed deras strand och inte heller på grannfastigheten eller närliggande stränder. Vattenvillakvarteret kommer att medföra ljussken, buller, kraftigt ökad båttrafik och förvandlad landskapsbild. Ljussken och buller dygnet runt över vatten där det inte finns något som skyddar.

Planen för etapp två medger byggnation av ca 580 nya hus m.m., vilket betyder att 2 000-3 000 personer (plus de som kommer att bo i etapp I och III) dagligen kommer att röra sig i planområdet och runt deras bostad. Länsstyrelsen uttrycker det som en liten påverkan att gå från kanske 20-30 personer/dygn under högsäsong till 2 000-3 000 personer/dygn året runt. Det är 100 ggr så många som i nuläget och dessutom året runt. I hela projektet beräknas mellan 5 000-7 000 personer besöka området dagligen. Det betyder minst 5 000 nya grannar varje vecka. Att leva med det som fastboende anser de vara en avsevärd påverkan ifrån att inte ha haft några nära grannar alls och ett fåtal inom 500 meter. Hade det varit fråga om "vanliga"

fritids- eller villatomter av ordinär storlek och varsamt utplacerade i naturen skulle man givetvis kunna betrakta det annorlunda, då det finns möjlighet att lära känna sin granne och det blir inte alls samma olägenheter. Nu blir det frågan om att leva mitt i en jättestor feriepark. Det blir även buller från landbebyggelsen t.ex. ifrån trafik, musik och semesterglada människor samt ljussken från hus och gatubelysning. Något som inte berörs i MKB eller i annat resonemang är den påverkan på människa, djur och miljö som den utsträckta byggtiden kommer att ge. Planen har fått 15 år på sig att färdigställas. Att under 15 år riskera att bo och leva i en byggarbetsplats med bullrande aktiviteter både på land och i vatten är ytterligare en olägenhet som måste beaktas. De är även oroliga för att detta gigantiska projekt sätts igång och sedan av någon anledning, t.ex. ekonomiska problem, inte kommer att kunna fullföljas. Naturen i området är mycket bergig och det kommer att krävas mycket sprängning för ledningsdragning, vägdragning och byggnation.

A T anför i huvudsak följande. Hon är sakägare och berörd. Det är inte endast synintrycket som gör att de berörs. Hon vill dock påpeka att hon kommer ha direkt syn mot vattenvillorna. Det finns ingen trädridå. Vattenvillor är inte ett normalt inslag i en skärgårdsmiljö. Hon kommer att störas av ljud, ljus och utökad båttrafik.

Hon vidhåller allt hon sagt tidigare och hemställer att mark- och miljödomstolen prövar om Miljöbalkens bestämmelser i 2, 3, 4 och 7 kap har beaktats. Hon vidhåller att beteckningen WB/WB1 ska utgå ur planförslaget etapp II och att de 70 vattenvillorna med bryggor inte ska byggas.

Oskarshamns kommun har inte påvisat en alternativ plats för verksamheten, vilket strider mot miljöbalkens intentioner. Hennes familj har arrenderat mark på Djursholmen, del av X för fritidsändamål sedan 1964. Först av en privat markägare och sedan 1984 av Oskarshamns kommun. Länsstyrelsen beviljade strandskyddsdispens för ett mindre fritidshus den 22 april 1964. Enligt arrendekontraktet, som omförhandlades 2013, arrenderar de 2000 kvm mark i syd/sydost. Arrendetomten gränsar till vattenområdet där de flytande villorna ska byggas. Från början fanns inget byggande i vatten i etapp II utan allt låg i etapp III. Vattenvillorna med bryg-

gor kom till ur en misslyckad vision att exploatera ön Djursholmen med 25 villor, ett s.k. "Honeymoon Island". När den visionen visade sig omöjlig att genomföra tillkom vattenvillorna i planförslaget i etapp II. Den föreslagna placeringen av 70 vattenvillor med pir, bryggor m.m. får en enorm påverkan på hennes arrendetomt och på närområdet, men även på den omgivande skärgården, ur många aspekter. Där är hennes arrendetomt tillsammans med fastigheten Z och Y de närmast berörda. För dem innebär det att de i orörd skärgårdsmiljö, ca 200 meter från deras arrendetomt, får ett villakvarter med bryggor och 70 flytande villor. Här handlar det inte bara om villorna och bryggorna utan all den påverkan som blir med ökad båttrafik, buller, belysning m.m. Kommunen och länsstyrelsen anser att arrendetomten inte är berörd med hänvisning till att Djursholmen är skogbevuxen och arrendetomten avgränsas från planområdet av denna skog. Den träridå mellan hennes arrendetomt och de flytande villorna som kommunen hänvisar till i sitt yttrande finns inte. Från udden på arrendetomten som vetter mot vattenområdet där de flytande villorna ska byggas finns två tallar. Planhandlingen förefaller något otydlig vad gäller skala och antal redovisade villor. Det är ingen tillfällig påverkan, utan The Circle Resort kommer att påverka hennes familjs vistelse på ön hela tiden, från maj till september. Som närmaste granne till de flytande villorna kommer deras miljö att påverkas av mer än synintryck. De vill fortsätta att kunna njuta av naturen och lugnet i skärgården. De flytande villorna är ett onormalt inslag i en unik skärgårdsmiljö, som omfattas av riksintressen och strandskydd enligt miljöbalken. Att gå från orörd natur till urban miljö är en enorm förändring och påverkar boende i närområdet i högsta grad. Av MKB framgår inte vilka konsekvenser vattenexploateringen får för miljön. Storleken och omfattningen på vattenverksamheten utgör stora ingrepp i vattenområdet runt Fågelöfjärd och Djursholmen. Djursholmssundet är viktigt för vattencirkulationen från Fågelöfjärd. Vid sjöbris, som är den förhärskande vinden sommartid, trycks vattnet in bakom Djursholmen för att gå in till de inre delarna av fjärden. Vattengenomströmningen kommer att försämrast kraftigt om pirar, vågdämpare och vattenvillor byggs. Om byggande i vatten genomförs kommer det även att påverka vattenkvaliteten i viken till arrendetomten, som redan idag har vissa problem. Vattenområdet intill arrendetomten blir berört om pir, bryggor

och kassuner byggs. Konsekvenserna av byggande i vatten måste redovisas på ett tydligare sätt. MKB är inte tillräcklig och behöver förtydligas.

I samhället Figeholm bor ca 900 personer. En ökning med 7 000 besökare per dag kan rimligen inte anses som en komplettering till befintlig bebyggelse. Det är en gigantisk ökning av befolkningsmängden både på land och i vatten. Omgivningarna runt Fågelöfjärd kommer att förvandlas från vacker skärgård till urban miljö. Det kan inte vara det lagstiftaren har menat med komplettering till befintlig bebyggelse. Hon ifrågasätter hur 1200 villor på land och 70 villor i vatten kan vara ett tillkommande bostadsområde av ordinarie slag i ett samhälle med ca 900 invånare. Det är ett försök från kommunens sida att i detaljplanen försöka hitta tolkningar i lagrummet, som stämmer överens med exploatörens visioner. Enligt miljöbalken ska inga beslut tas som inte går att återställa. Vattendelen av The Circle Resort etapp II med pirar, fundament och kassuner (och senare konstgjorda öar i etapp III) är svåra att återställa.

För område betecknat WB och WB₁, som innehåller bryggor och flytande villor, hänvisar kommunen till 7 kap. 18 c § 3 p. miljöbalken. Upphävandet av strandskyddet motiveras med att området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. Att en brygga måste ligga vid vatten är ganska självklart, men hon ifrågasätter dels om det i realiteten finns behov av 70 flytande villor, dels om platsen för de flytande villorna är rätt vald samt om kommunen har övervägt alternativa placeringar för byggande i vatten. Exploatören får bygga ca 1200 villor på land. Det är en väl tilltagen ökning av antalet villor i ett samhälle av Figeholms storlek. Det vore klokt att bryta ut vattenvillorna ur etapp II för att utreda alternativa placeringar, både ur strandskyddsynpunkt och enligt försiktighetsprincipen enligt miljöbalken. Då kunde värdefull miljö sparas och intrång i vattenområde undvikas.

Hon ifrågasätter hur realistisk The Circle Resort är och om platsen för byggande i vatten är rätt vald. Varken exploatören eller kommunen verkar ha undersökt beho-

vet av en semesteranläggning i den här storleksordningen. Vattendelen av The Circle Resort är ingen satsning för det rörliga friluftslivet.

Högskulla Stug- och bryggförening i Figeholm anför i huvudsak följande. Överklagandet sker mot bakgrund av vad som framgår av 3 kap. 1, 2 och 6 §§ miljöbalken om möjligheten att exploatera mark för olika ändamål, 4 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken om exploatering utmed kusten och 7 kap. 18 c § miljöbalken om de skäl som kan medges för att upphäva strandskyddet, eftersom det inte finns särskilda skäl. Ovan åberopad lagstiftning medger inte kommunen rätt att upphäva strandskyddet, inte minst för att allmänhetens tillgång till området kommer att bli inskränkt och landskapsbilden kraftigt förändrad. Dessutom påverkas upphävande av strandskyddet av husen på vattnet och skogsmarkens omvandling till urban miljö. De flytande husen och piren bör tas bort helt. De kommer att orsaka kraftig störning på vatten-cirkulationen och området kommer att slammas igen och orsaka olägenheter för friluftslivet, fiskar och båtar. De flytande husen är inte nödvändiga då redan så många hus planerats i projektet. De ifrågasätter om samtliga berörda sakägare i särskild ordning beretts tillfälle att yttra sig över planen.

Föreningens uppfattning är att det är av stor betydelse att även synpunkter som har med projektets realism att göra prövas. Projektet förutsätter att ett betydande markområde kommer att tas i anspråk för att genomföra den planerade anläggningen. Vidare tillkommer investeringar från kommunens sida i vatten- och avloppsanläggningar. Med tanke på de värdefulla mark- och strandområden projektet omfattar menar de att det måste vara angeläget från kommunens sida att se till att tillräckliga finansiella garantier lämnas så att kommunen inte investerar i onödigt stora vatten- och avloppsanläggningar och att det finns resurser att återställa mark- och strandområdet om projektet av någon anledning skulle haverera. Det kan finnas skäl att se över realismen i det tillskott av arbetstillfällen som projektet redovisar. Priserna som skissats för husen ligger på en mycket hög nivå och det kan verkligen finnas skäl att ställa sig frågan om den marknad som exploitören bedömer finns. Detta får anses vara ett högriskprojekt.

Planförslaget tar sin utgångspunkt i att det ska vara möjligt för allmänheten att nyttja strandremsan. Betänker man att det ska finnas utrymme för havsvattennivåhöjning och det nu justerade avståndet med 30 meter så kommer det att innebära att inom den stipulerade tidsperioden 90 år kommer tomterna att de facto vara strandtomter utan strandremsa för allmänheten.

Vad gäller miljökonsekvenser så påpekar länsstyrelsen att om golfbanan försvinner, så försvinner också den negativ miljöpåverkan som golfbanan har i dag, men det tas inte alls upp något i vad mån och hur mycket miljön påverkas i och med byggandet av The Circle Resort.

Vidare hävdar föreningen att länsstyrelsen utan att ange grund för att avvisa föreningens överklagande samt därigenom ej prövat föreningens ståndpunkter i ärendet. Det finns fastigheter i området som helt gränsar till det område som föreslagits. Man har sett den enskilda fastighetsägaren som en del i föreningen och därför företrätt denne. Föreningen yrkar att detaljplanen ska upphävas eller i varje fall den delen av planen som avser strandskyddet och byggnation i vattnet av de 70 vattenvillorna. De hänvisar även till tidigare yttranden.

K R och L R anför i huvudsak följande. De som angett att deras fastighet inte berörs har inte besökt platsen. Det finns ingen trädridå. Det handlar om vattenvillor som kommer att byggas upp 250 meter från deras strand. Exploateringen kommer att skapa ett nytt samhälle i orörd natur. De kommer att bli gravt störda av verksamheten. 70 vattenvillor kommer medföra 70 båtplatser och ökad båttrafik. Det kommer att bli ljus- och bullerstörningar. Värdet på deras fastigheter kommer avsevärt försämrats. De hänvisar till rättsfallet MÖD 2005:19.

De menar att kommunen i sin behandling av detaljplanen brister på viktiga punkter, lämnar vilseledande information och inte tagit hänsyn till gällande lagstiftning. Kommunen har bortsett från 3 kap. 1, 2 och 6 §§, 4 kap. 2 och 4 §§ samt 7 kap. 18 c § miljöbalken då det inte föreligger särskilda skäl. Länsstyrelsen å sin sida har inte behandlat något av överklagandena korrekt. Projektet är inte realistiskt. Att börja ett

projekt med tillståndsgivning till vattenverksamhet utifrån en "vision" anser de vara att börja i fel ände. De hänvisar till miljöbalkens försiktighetsprincip och hävdar också att en alternativ plats inte beaktats. Med tanke på dessa brister anser de att det är skäligt att återremittera ärendet till kommunen samt att lyfta ur all vattenverksamhet och lägga det till etapp 3. Länsstyrelsen har inte brytt sig om att ett område går från orörd natur till stadsmiljö. Därtill kommer ett omfattande båtliv. MKB:n har inte tagit hänsyn till båttrafik och allemansrätten. Vidare finner de att genom att bygga för sundet bakom Djursholmen med pirar, bryggor, kassuner, vågbrytare, vattenvillor m.m. kommer Fågelöfjärds vattenkvalitet att kraftigt försämrats. Vattenvillorna behövs inte för verksamheten, utan är till för att göra området spektakulärt. Det tar längre tid att utvärdera vattenverksamheter, kräver andra myndigheters medverkan med andra tillståndsgivare. Enligt miljöbalken ska inga beslut fattas om byggnation som inte går att återställa. De finner att vattenverksamheten i etapp 2, pirar, fundament, kassuner och vågbrytare är ytterst svåra att återställa och till stora kostnader. De riskerar att få en byggarbetsplats i Östersjön i 15 år om tillstånd till etapp 2 medges. Ett samhälle på knappt ca 900 personer kommer att i sin omedelbara närhet få 7000 besökare per dag enligt exploitören. De anser att det därför berör hela Figeholm. De finner att vattenvillorna är ogenomtänkta och felaktigt placerade, bl.a. med beaktande av våghöjderna i området. Vattenvillorna får inte rum på planlagt område och det är osäkert vad som ska flyta och vad som ska vara fast i botten och hur de grunda partierna ska hanteras. Om pirar, vågbrytare och 70 vattenvillor i en hamnliknande formation placeras i området kommer hela Fågelöfjärd att få kraftigt försämrade vattengenomströmning.

Kommunen anför i huvudsak följande. Kommunen delar länsstyrelsens bedömning att endast två av fem inkomna överklaganden bör beaktas. Dessa överklaganden är från B J och C J och Döderhults Naturskyddsförening. Kommunen delar länsstyrelsens bedömning att Högskulla stug- och bryggförening inte ska bedömas som sakägare. En förening har endast rätt att överklaga om föreningen har minst 100 medlemmar och har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen (16 kap. 13 § MB). Vid lägre medlemsantal ska det finnas speciella omständigheter som talar för talerätt. Sådana finns inte. Gällande KR och L R

och A T har kommunen gjort bedömningen att de inte ska betraktas som sakägare eftersom deras fastighet och arrendetomt på ön Djursholmen ligger långt ifrån planområdet med begränsad utsikt över planområdet. Även om man från delar av Djursholmen kommer att kunna se vattenområdet med de flytande bostäderna har det stora avståndet på 300 meter gjort att K R och L R och A T inte har betraktats som sakägare.

Detaljplanen utgör etapp två i detaljplaneringen för The Circle Resort, en framtida fritidsanläggning med boende i stugor. Etapp två planeras i direkt anslutning till etapp ett. I detaljplanen för etapp ett, som vann laga kraft 2012-03-29, möjliggörs bl.a. en centrumanläggning med vattenland, restauranger, bowling, minigolf, lekland, stugbebyggelse m.m. I aktuell detaljplan för etapp två möjliggörs stugor, lägerskola, flytande bostäder, café och restauranger. Detaljplaneringen för The Circle Resort, som är indelad i tre planeringsetapper, har föregåtts av ett långsiktigt planeringsarbete. Syftet har varit att nå ett så bra beslutsunderlag som möjligt för att kunna göra balanserade avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen. I fördjupningen av översiktsplanen för Simpevarps- och Laxemarsområdet, antagen av kommunfullmäktige 2007-10-08, behandlas aktuellt planområde. Här tar kommunen tydligt ställning för en fortsatt utveckling med ytterligare bostäder och fritidsverksamhet, inte minst för att skapa bättre underlag för service i Figeholm. Detaljplanerna för The Circle Resort har i sin tur föregåtts av ett detaljplaneprogram, godkänt i samhällsbyggnadsnämnden 2009-11-11. Planprogrammet ger stöd för markanvändningen i aktuell detaljplan. Detaljplanens miljöpåverkan har bedömts i den till detaljplanen tillhörande MKB. Därutöver har en naturvärdesinventering och en socioekonomisk analys tagits fram för att förbättra beslutsunderlaget ytterligare.

I överklagandena framförs kritik mot att MKB:n inte i tillräckligt stor utsträckning behandlar vattenområdet med de flytande bostäderna. I det aktuella planärendet finns en MKB som är kopplad till planhandlingarna. Kommunen vill förtydliga att exploatören står i begrepp att till projektet ta fram ytterligare en MKB som kopplas till en framtida ansökan om vattenverksamhet. I ansökan om vattenverksamhet kommer konsekvenserna av vattenverksamheten att beskrivas mer utförligt.

För att kunna förverkliga kommunens intentioner att tillåta en utbyggnad av den fritidsanläggning som planlagts i etapp ett, krävs ytterligare boendemöjligheter för besökare. I framtagandet av planprogrammet och detaljplanen har det framgått att utvecklingsmöjligheterna är begränsade åt väster på grund av Natura 2000, naturreservat och ett friluftsområde samt åt norr med anledning av skyddsvärd jordbruks- och betesmark. En utbyggnad i enlighet med detaljplanen åt öster ger därför den långsiktigt mest hållbara mark- och vattenanvändningen. Denna utbyggnadsriktning stöds därutöver av genomförd naturinventering som visar att det inte finns några höga naturvärden där detaljplanen möjliggör byggnation. Den planerade anläggningen är unik i landet och innebär att betydligt fler människor får tillgång till och möjlighet att njuta av Figeholms kust och skärgård. Allmänheten kommer att ha fortsatt tillgång till större delen av planområdet. Möjligheten att röra sig längs strandlinjen förbättras i förhållande till idag.

Genomförande av detaljplanen bedöms enligt den socioekonomiska utredningen skapa nya arbetsplatser, bidra till inflyttning och ge en ökad turism till Oskarshamns kommun och till regionen. Oskarshamns kommun har en arbetsmarknad bestående av övervägande del teknik- och industriarbeten. Kommunen är länets största industriarbetsgivare med stora teknikföretag så som Scania och OKG. De stora företagen har idag svårt att rekrytera kvalificerad personal på grund av att det ofta är svårt att finna lämpligt arbete till medflyttande familjemedlemmar eftersom det finns en obalans på arbetsmarknaden vad gäller industri- och serviceyrken. De serviceyrken som The Circle Resort medför bidrar till bättre balans på arbetsmarknaden och ger möjlighet för företagen att hitta rätt sökande till lediga tjänster.

Sammanfattningsvis håller sig kommunen väl inom de ramar där kommunen har rätt att avgöra hur mark- och vattenområden ska användas och hur miljön ska utformas i den egna kommunen. I framtagandet av detaljplanen har kommunen beaktat enskilda intressen, bl.a. genom generösa respektavstånd till boende i Hägnadsområdet som gör att påverkan av buller, ljus, insyn etc. begränsas. Kommunen har därutöver visat att detaljplanen är förenlig med förekommande riksintressen i 3 och

4 kap. MB, strandskydd, miljö kvalitetsnormer för vatten och andra nationella och allmänna intressen.

Riksintresset för naturvård omfattar Västerviks och Oskarshamns skärgårdar, ett område på totalt 115 227 hektar, varav det 53 hektar stora planområdet utgör 0,05 %. Riksintresset är beskrivet som en urbergsskärgård med mycket rika landskapsvärden. Riksintresset omfattar vattenområdet inom planområdet och cirka 100 meter inåt land. De områden som lyfts fram i beskrivningen av riksintresset för naturvård är odlingslandskap, naturbetesmark, flora och fauna, skärgårdslandskap, kusthav, öar och skär, våtmark och naturskog. Enligt Naturvårdsverket är ett område av riksintresse för naturvärden om det särskilt väl belyser viktiga skeden av natur- och kulturlandskapets utveckling eller är ostört och inrymmer en stor mångfald av naturtyper. Det kan vara av särskilt stort intresse också därför att det hyser unika och hotade eller sårbara naturtyper eller arter, till exempel ett rikt fågelliv, en ovanlig flora eller en kombination av egenskaper som gör området värdefullt för förståelsen av naturen.

Naturvärdesinventeringen som gjorts i samband med framtagandet av detaljplanen visar att planområdet domineras av markytor som inte har några höga naturvärden. Några områden bedömdes dock som värdefull mark ur ett lokalt perspektiv. De områden som naturvärdesinventeringen har bedömt som värdefulla har i detaljplanen undantagits från exploatering. Detaljplanen innebär förvisso att områdets karaktär förändras till ett område med grupper av bebyggelse och natur samt att delvis exploaterad mark tas i anspråk. Men eftersom det inte är fråga om höga naturvärden bedömer kommunen att det blir begränsad negativ påverkan på det som ger grund för statusen som riksintresse. Detaljplanen bedöms därmed inte medföra någon påtaglig skada på riksintresset för naturvärden. Efter detaljplanens antagande har det framkommit nya uppgifter som indikerat att det kan finnas ytterligare någon rödlistad art utöver det som redovisas i genomförd naturinventering av detaljplaneområdet. I de fall kommunen får information om att förekomst av tidigare okända rödlistade arter, som till exempel knärot kommer de att inventeras inför bygglovgivning varvid placeringen av husen anpassas efter växtlokalerna. Kommunen slutsats

är således att genomförandet av planen kan anpassas så att det inte blir påverkan som riskerar att påtagligt skada riksintresset.

Riksintresset för friluftsliv berör norra Smålands skärgård, ett område på totalt 130 000 hektar, varav det 53 hektar stora planområdet utgör 0,04 %, Riksintressets syfte är säkerställande av båtsport, bad, kanoting, fritidsfiske, natur- och kulturstudier och skridskofärder. Hela planområdet ligger inom riksintresse för friluftslivet. Enligt Naturvårdsverket spelar förutsättningarna för naturupplevelser och friluftsverksamhet samt tillgänglighet för allmänheten stor roll när det gäller områden som är av riksintresse för friluftslivet. Värderingen hänger samman med hur stort och ostört ett område är och om natur- och kulturföreteelserna är särskilt attraktiva för en nationell publik, till exempel genom att området har tilltalande utsiktspunkter och utflyktsmål. Områdenas tillgänglighet och åtkomlighet för en bred allmänhet beror bland annat på kommunikationer till området, övernattningsmöjligheter samt olika anläggningar och anordningar i övrigt. Syftet med detaljplanen är att utveckla möjligheterna till ytterligare satsningar på fritid, turism och rekreation i Figeholm och Oskarshamns kommun. Detta sker samtidigt som allmänna intressen säkerställs och negativ påverkan på naturen minimeras. Allmänheten kommer även efter detaljplanens genomförande att ha god tillgång till området och möjlighet att röra sig fritt i området. Idag utgör golfbanan en begränsning för hur man kan röra sig i området. När den avvecklas innebär det att stora ytor blir tillgängliga för det rörliga friluftslivet. Längs med strandlinjen lämnas en 30 meter fri passage som ger god tillgänglighet till stranden. Aktiviteter kopplade till havet så som båtsport, bad, kanoting, fritidsfiske och skridskoåkning är en viktig tillgång för projektet. De fornlämningar som finns i området skyddas i detaljplanen. De ses som en tillgång till området och ska lyftas fram som besöksmål. Detaljplanen är betydelsefull ur ett regionalt perspektiv, den medför en positiv effekt för turismen i hela regionen. Med möjlighet till ett attraktivt boende kan fler besökare få möjlighet att bo i och uppleva området, kommunen och länets övriga besöksmål. Detaljplanen bedöms ha en positiv effekt på riksintresset för friluftsliv.

Planområdet omfattas även av särskilda hushållningsbestämmelser (4 kap. 1, 2 och 4 §§ MB). Detaljplanen omfattas därmed av riksintressena för rörligt friluftsliv och för kust och skärgård. Det innebär att ingrepp i miljön inte påtagligt får skada områdets natur- och kulturvärden. Vid bedömningen av ingrepp i miljön ska intressena turism och friluftsliv särskilt beaktas. Ny fritidsbebyggelse får endast komplettera befintlig bebyggelse. Men om det finns särskilda skäl får nya bebyggelseområden skapas, i första hand för det rörliga friluftslivet. Om den föreslagna markanvändningen behövs för utveckling av tätorter eller det lokala näringslivet, gäller dock inte de nämnda kraven. I omgivningen finns redan golf-, camping-, fritids- och konferensverksamhet. Kommunen är av åsikten att det är god hushållning att bygga vidare på befintliga områden. Projektet The Circle Resort syftar till att utveckla verksamheten genom ytterligare satsningar på fritid, turism och rekreation, så att verksamhet kan finnas kvar på sikt. Kommunen bedömer att Figeholmsområdet har flera fördelar som fokuspunkt för dessa fritidsnäringar på grund av närheten till infrastruktur, till tätorter och internationellt intressanta anläggningar för hantering av kärnavfall och forskning. Samhällsintresset i den tänkta utvecklingen är därmed stort. Med anledning av detaljplanens positiva inverkan på turism och rörligt friluftsliv bedöms särskilda skäl föreligga. Detaljplanen och den tidigare lagakraftvunna detaljplan för etapp ett, ger dessutom en variation för friluftslivet med flera olika aktiviteter som inte finns i området idag. Detaljplanen bedöms sammanfattningsvis ha en positiv effekt på friluftsliv, turism och rekreation. Vid utbyggnad i enlighet med detaljplanen säkerställs värdefull natur- och kulturmiljö för framtiden. Detaljplanen bedöms därför vara förenlig med en lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt 4 kapitlet miljöbalken.

Vattenförekomsten inom planområdet heter Fågelöfjärden och har enligt vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt statusklassningen måttlig ekologisk status och god kemisk status. Enligt den antagna förvaltningsplanen ska god ekologisk och god kemisk status uppnås 2015. Tidsfrist till 2021 har givits för den ekologiska statusen. Det är framför allt övergödning som är ett problem i Fågelöfjärden. Kommunen noterar att det är fråga om mål för vattenförvaltningen, det vill säga att det inte är aktuellt att tillämpa bindande gränsvärden. Flera åtgärder som detaljpla-

nen för med sig ligger väl i linje med åtgärdsprogrammet för södra Östersjöns vattendistrikt. Golfbanan som idag finns inom planområdet kommer att försvinna vilket kommer att ha en positiv påverkan på vattnet i Fågelöfjärden. Den gödsling som sker på golfbanan idag kan vara en bidragande orsak till övergödningen i Fågelöfjärden. Upphör gödningen så bör tillförseln av kväve och fosfor minska och möjlighet att klara en god ekologisk status till 2021 bör öka. Vatten- och avlopps lösningar inom planområdet kommer inte att bidra till försämring av den kemiska och ekologiska statusen i Fågelöfjärden. För att trygga en långsiktig och hållbar lösning har verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp utökats så att det omfattar planområdet. Reningsverket i Figeholm ska byggas ut för att kunna hantera ökningen av avloppsvatten. Det innebär dels att ny bebyggelse kommer anslutas till det kommunala reningsverket, dels att befintliga enskilda avlopp inom verksamhetsområdet kommer att anslutas i samband med utbyggnaden av det kommunala VA-nätet. Efter ombyggnationen av reningsverket kommer reningstekniken att förbättras. Utsläppshalten från reningsverket kommer därmed att minska jämfört med idag. Dagvattenlösning i området kommer att bidra till att miljö kvalitetsnormen för närliggande vattenförekomster kan uppnås. På plankartan finns ett antal områden utpekade där anläggningar för dagvattenhantering i form av infiltrationsanläggningar och dammar ska anordnas (n_1 på plankartan). Vid utbyggnad kommer andelen hårdgjorda ytor inom planområdet att öka. De nya ytorna utgörs främst av parkeringsplatser, nya vägbanor och hustak. En ökad mängd dagvatten kan leda till ökad transport av föroreningar och närsalter till Fågelöfjärden. Därför leds dagvatten från större hårdgjorda ytor, främst parkeringen i väster, till dagvattendammar för fördröjning och rening av dagvatten innan det når kustvattenområdet. Hårdgjorda parkeringsytorna ska förses med oljeavskiljare och reningsutrustning. Vatten från takavvattning infiltrerar lokalt vid varje byggnad och avrinning från mindre asfaltytor, till exempel cykelbanor får söka sig ned till Fågelöfjärden på samma sätt som idag, via marken och befintliga smådiken. Småbåtstrafiken förutspås att öka vid ett genomförande av aktuell detaljplan, men eftersom de flesta besökarna förväntas komma från land är kommunens bedömning att den negativa påverkan på vattnets kvalitet i Fågelöfjärden orsakad av småbåtstrafik är begränsad. Utifrån de förbättringsåtgärder detaljplanen för med sig är kommunens samlade bedömning att detaljplanen kom-

mer att medverka till att miljö kvalitetsnormerna (det vill säga målen) för den kemiska och ekologiska statusen i vattenförekomsten kan uppfyllas.

I detaljplanen upphävs strandskyddet inom stora delar av planområdet. Under arbetet med detaljplanen och strandskyddets upphävande har kommunen gjort sin bedömning i tre steg. Första steget i prövningen av strandskyddets upphävande är att utvärdera förändringen jämfört med ett nollalternativ. Kommunens bedömning är att negativ påverkan på allemansrätt och livsvillkor för växter och djur är begränsad. Allmänheten har fortsatt tillgång till omfattande ytor i området och får möjlighet till ett mer varierat friluftsliv och i vissa delar även ökad tillgänglighet för människor som har svårighet att ta sig fram i terräng till exempel med barnvagn. Den anpassningen av bebyggelsen som gjorts gör att värdefulla habitat lämnas orörda och det kan inte anses bli fråga om väsentligt förändrade livsvillkor för växter och djur. Andra steget i prövningen gäller skälen för undantag från strandskyddet. Strandskyddet upphävs med hänvisning till två av de särskilda skälen i miljöbalken; anläggning som måste ligga vid vattnet (vattenområde för flytande bostäder, 7 kap. 18 c § 3 p. miljöbalken) och att området behövs för ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området (7 kap. 18 c § 5 p. miljöbalken). Som framgår av planbeskrivningen är utgångspunkten den ökade sysselsättning och befolkningsutveckling som detaljplanens genomförande förväntas medföra. Som stöd för slutsatsen finns en socioekonomisk utredning som visar de positiva effekterna av planens genomförande. För att det ska anses vara fråga om angeläget allmänt intresse bör åtgärden enligt förarbetena långsiktigt ge fördelar för samhället. Kommunens intresse att prioritera aktuella omgivningar för denna näringsgren framgår, som ovan beskrivits, av översiktsplaneringen sedan många år. Länsstyrelsen har i planprocessen delat kommunens uppfattning att genomförandet av en storskalig fritidsanläggning kan anses vara ett angeläget allmänt intresse i enlighet med det femte skälet, detta eftersom anläggningen skulle få stor betydelse både lokalt och regionalt. Anledningen att just det aktuella området behöver tas i anspråk är att genomförandet av detaljplanen är kopplat till den befintliga golf-, camping-, fritids- och konferensverksamheten i anslutning till planområdet. Aktuell detaljplan möjliggör en utveckling av denna verksamhet och det är därför inte möjligt att ta i an-

språk ett annat område. Som nämnts ovan är utvecklingsmöjligheterna begränsade åt övriga väderstreck. Motiveringen ovan uppfyller enligt kommunens mening välda kriterier som anges i förarbetena om långsiktighet och tydlighet (se prop. 2008/09:119 s. 106 och s. 54 nederst). Det tredje prövningssteget handlar om förenlighet med strandskyddets syften: att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet. Det aktuella området är delvis redan bebyggt och nyttjas redan idag för ett mera intensivt turist- och friluftsliv. En stor del av planområdet är till exempel redan i anspråkstaget av en golfbana. Kommunen bedömer att det är god hushållning att bygga vidare på redan ianspråktagna områden. Av naturinventeringen framgår som tidigare nämnts dessutom att den mark som planläggs för bebyggelseexploatering saknar särskilda naturvärden. Ostkustledens sträckning genom området har i vissa delar fått en ny föreslagen sträckning närmare stranden. Gröna korridorer och stråk har även lämnats mellan bebyggelsegrupperna. Goda livsmiljöer för växt- och djurliv och allmänhetens tillgång utmed strandområdet tryggas genom att en fri passage om 30 meter har säkerställts längs med vattnet. Enligt SMHI förväntas havsnivån (medelvattenståndet) att öka med mellan 30 och 100 cm till år 2100. På grund av områdets topografi av urbergsskärgårdskaraktär kommer den fria passagen att finnas kvar även efter en ökad havsnivå. Kommunens samlade bedömning är därmed att upphävandet är förenligt med strandskyddets syften. Åberopade särskilda skäl visar också de allmänna intressena av att ta området i anspråk, som enligt kommunens uppfattning tydligt väger tyngre än strandskyddsintresset, i synnerhet med beaktande av de positiva effekterna och den ringa negativa påverkan.

Detaljplanen medger att en del av vattenområdet får användas för flytande bostäder. Planen reglerar inte exakt hur detta område ska utformas eftersom det inte är bestämt vilket företag som ska leverera dessa bostäder eller vilken teknik som finns tillgänglig när detaljplanen ska förverkligas. Bryggan som de flytande bostäderna placeras vid kan utformas så att det är möjligt för kanoter och mindre motorbåtar att köra under den i något läge. Detta möjliggör för båtar från till exempel Uthammars Udde att åka närmaste vägen till Figeholm. Av miljöbalken framgår att en MKB till detaljplan ska innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till att vissa frågor

kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder (6 kap 13 § MB). För att kunna genomföra den del av detaljplanen som rör vattenområdet krävs tillstånd för vattenverksamhet som prövas av mark- och miljödomstolen enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Detta är anledningen till att planhandlingarna och MKB:n inte behandlar vattenverksamheten mer detaljerat. Dessa frågor bedöms bättre i samband med ansökan om vattenverksamhet än genom att fördjupa underlagen i planläggningen. Nu arbetar exploatören med en ansökan om tillstånd för vattenverksamhet. Ansökan ska innehålla en teknisk beskrivning av vattenverksamheten, en MKB och en beskrivning av hur man begränsar negativ miljöpåverkan och för framtiden övervakar och kontrollerar den sökta vattenverksamheten. Som underlag till ansökan har olika utredningar gjorts, däribland en marininventering, undersökning om djupförhållanden och sedimentanalys. Nordöst om Sjöbodgloet finns ett fuktigt område som är bevuxet med bladvass. Mellan bladvassen växer arter som är typiska för havsstrandängar. Enligt naturvärdesinventeringen bör bladvassen tas bort innan den konkurrerar ut den artrika havsstrandängsfloran. Detaljplanen medger att ett öppet vattenområde skapas inom detta område. Kommunekologen menar att en öppen vattenyta kan skapas varsamt. Vattnet undersöks och om det finns värdefulla arter som bör bevaras kan dessa lyftas undan och omplaceras. Det handlar om att restaurera den ursprungliga viken som håller på att växa igen. Genom att restaurera viken kan ett värdefullt lek område för fisk återskapas. Kommunens slutsats är att de fortsatta undersökningarna efter planens antagande styrker den slutsats som dras i planen.

Detaljplanens lokalisering är sådan att enbart ett fåtal närboende är direkt berörda av den planerade exploateringen. Inom planområdet finns bara två befintliga fastigheter varav den ena är en sommarbostad. Till närmaste tätorten Figeholm är det cirka 2 km. Under samrådet har det inkommit synpunkter på det ursprungligen tänkta respektavståndet till grannarna. Det har inneburit att respektavståndet utökats och bebyggelseområden har flyttats för att begränsa störningen. Kommunen är medveten om att det blir en påverkan för de enskilda personerna men anser inte att den utgör en betydande påverkan. Fastigheten med sjötomt kommer även fortsätt-

ningsvis att vara möjlig att nå från både land och vatten. I överklaganden framgår att det finns ett missförstånd vad gäller byggtid och genomförandetid. Under detaljplanens genomförandetid är fastighetsägare garanterade att få bygga i enlighet med detaljplanen. Detaljplanen fortsätter att gälla även efter genomförandetidens utgång. Att detaljplanens genomförandetid är 15 år innebär inte att byggtiden är 15 år. Under byggtiden kommer det att uppstå störningar för närboende, till exempel i form av buller. Det finns allmänna råd om buller och höga ljudnivåer i bostaden. Ekvivalent ljudnivå vid fasad får inte överstiga högsta rekommenderade gränsvärden. Efter själva byggtiden kommer bullerstörningen från anläggningen att vara liten och huvudsakligen komma från friluftslivets aktiviteter.

Genomförandet av detaljplanen kommer att leda till ökad trafik till området. I den trafikutredning som gjorts i samband med planarbetet konstateras att föreslagen verksamhet inte påverkar omgivande trafiknät på sådant sätt att åtgärder utöver de som möjliggörs i etapp ett skulle behövas. I etapp ett möjliggörs två cirkulationsplatser på väg 744.

DOMSKÄL

Sammanträde och syn

Mark- och miljödomstolen har den 5 februari 2015 hållit sammanträde i målet. Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska mark- och miljödomstolen hålla syn på stället om det behövs. Bedömningen av om syn behövs görs med hänsyn till målets beskaffenhet och den utredning som finns i målet (prop. 2009/10:215 s. 204). Med hänsyn till omfattningen av det skriftliga underlaget i målet samt att sammanträde har hållits bedömer domstolen att målet, i enlighet med 12 § lagen (1996:242) om domstolsärenden, är så utrett som dess beskaffenhet kräver. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Tillämplig lag

Då det är fråga om ett ärende som påbörjats före den 2 maj 2011, ska föreskrifterna i den äldre plan- och bygglagen (1987:10), här kallad ÄPBL, tillämpas.

Mark- och miljödomstolens prövningsram

Vid prövning av ett överklagande enligt ÄPBL ska den överprövande instansen enligt 13 kap. 8 § ÄPBL antingen fastställa eller upphäva antagandebeslutet i dess helhet om inte kommunen medgett något annat. I detta fall finns inget sådant medgivande från kommunen. Mark- och miljödomstolen kan därför inte, så som bl.a. Naturskyddsföreningen yrkat, göra ändringar i eller tillägg till planen eller pröva en annan planutformning än den som kommunen antagit.

Enligt 1 kap. 2 § ÄPBL är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten, det kommunala planmonopolet. Det innebär att det är kommunen som, inom vida ramar, har att avgöra hur bebyggelsemiljön ska utformas i den egna kommunen. En konsekvens av detta är att prövningen vid ett överklagande i många fall stannar vid en prövning av om ett beslut att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen.

Vid planläggningen ska enligt 1 kap. 5 § ÄPBL både enskilda och allmänna intressen beaktas. Vid överprövning av kommunens beslut att anta en detaljplan bör beslutet upphävas endast om kommunen i sin bedömning har gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen, eller i de fall då kommunen har förfarit felaktigt vid handläggningen av planärendet. Prövningen i ett ärende avseende en överklagad detaljplan avser därför i allt väsentligt frågor som är av betydelse för de klagande i deras egenskap av sakägare eller boende, d.v.s. frågor som rör de klagandes enskilda intressen. Vissa allmänna intressen, såsom miljö kvalitetsnormer, riksintressen och boendes hälsa, bevakas i första hand av länsstyrelsen i sin funktion som regional planmyndighet under planprocessen och vid prövning eller beslut enligt 12 kap. ÄPBL. När enskilda åberopar allmänna intressen, såväl frågor som omfattas av länsstyrelsens prövning enligt 12 kap. ÄPBL som andra allmänna intressen, blir prövningen i samband med ett överklagande begränsad (se bl.a. RÅ 1994 ref. 39). Det som avgör överprövningens omfattning är utformningen av de bestämmelser som det överklagade beslutet grundas på. Om kommunens beslut ryms inom den handlingsfrihet

som de materiella bestämmelserna medger, kommer de avvägningar som en kommun gjort mellan olika samhällsintressen inte bli föremål för överprövning. I samband med ett överklagande som berör sådana allmänna intressen som bevakas enligt 12 kap. ÄPBL kan därför i regel bara prövas om underlaget för länsstyrelsens prövning varit godtagbart, vad som tillförts i målet efter länsstyrelsens prövning samt om detaljplanen medför att planen för berörda inte blir acceptabel (jfr rättsfallen MÖD 2013:47 och MÖD 2014:4).

Vilka har rätt att överklaga kommunens antagandebeslut?

ÄPBL innehåller inga särskilda bestämmelser i fråga om vem som kan överklaga ett beslut att anta en detaljplan. I stället tillämpas 22 § förvaltningslagen (1986:223), FL. Av den bestämmelsen framgår bl.a. att beslut endast får överklagas av den som beslutet angår. Enligt praxis anses beslut avseende detaljplaner angå ägare till de fastigheter som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till detta eller endast skiljs åt av en väg. Därutöver anses beslutet angå ägare till fastigheter i nära grannskap, om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den aktuella åtgärden, natur- eller trafikförhållandena på platsen m.m. Den krets som har rätt att överklaga ett beslut om att anta en detaljplan innefattar långt ifrån alla de som bör ha möjlighet att utöva inflytande på den kommunala hanteringen av planfrågorna. Samrådskretsen vid planläggning är därför större än den krets som kan överklaga antagandebeslutet, (se Mark- och miljööverdomstolens dom 2014-06-17, mål P 10894-13).

Länsstyrelsen har avvisat överklagandena från K R och L R samt A T med motiveringen att de inte berörs av detaljplanen på sådant sätt att de har rätt att överklaga kommunens antagandebeslut.

Frågan om antagandebeslutet angår Kerstin och L R samt A T på sådant sätt som krävs för att de ska ha rätt att överklaga beslutet beror på vilken effekt som den ändrade användningen av mark- och vattenområdet som detaljplanen medger innebär för deras möjligheter att utnyttja sin fastighet respektive arrendetomt.

K R och L R har fritidsboende på ön Djursholmen ut-anför planområdet. De äger fastigheten Y som är belägen på den del av Djursholmen som är längst ifrån planområdet. A T arrenderar en tomt för fritidsboende på ön Djursholmen, fastigheten X. Hennes tomt gränsar till makarna K Rs och L Rs fastighet. Avståndet från makarna K Rs och L Rs och A T fritidsbostäder till planområdet är 200 – 300 meter. Såväl makarna K R och L R som A T har i första hand vänt sig mot det i planen angivna vattenområdet, där ca 70 stycken flytande villor får anläggas. De har gjort gällande att vattenvillorna kommer att innebära störningar för dem genom att strandområdet förvandlas från en orörd skärgårdsmiljö till ett ”villakvarter”. De har vidare gjort gällande att de kommer att störas av ljud och ljus från de planerade vattenvillorna och från den ökade båttrafiken som kommer att bli följden av genomförandet av detaljplanen.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning

Med hänsyn till fastighetens och arrendetomtens lokalisering på ön Djursholmen och avståndet till planområdet gör mark- och miljödomstolen samma bedömning som länsstyrelsen, nämligen att varken K R och L R eller A T kan anses vara berörda av planens genomförande på sådant sätt att de har rätt att överklaga antagandebeslutet. Endast det förhållandet att de från sina respektive fritidshus kommer att kunna se den byggnation som detaljplanen medger och att utsikten från deras fritidshus förändras genom den tillkommande byggnationen innebär inte att de har rätt att överklaga beslutet. När det gäller eventuella störningar i form av buller och ljus från de tillkommande bostadshusen så kan det enligt domstolen endast vara frågan om ringa störningar om det överhuvudtaget kan bli frågan om störningar. Vad K R och L R och A T anfört om hur deras enskilda intressen påverkas föranleder inte nå-gon annan bedömning. Deras överklagande av länsstyrelsens avvisningsbeslut ska därför avslås.

Högskulla Stug- och bryggförening

Av 13 kap. 6 § ÄPBL framgår att en sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga bl. a. beslut att anta eller upphäva en detaljplan. För att vara en sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken ska föreningen eller den juridiska personen (1) ha till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, (2) inte vara vinstdrivande, (3) har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år, och (4) ha minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd.

Högskulla Stug- och bryggförening har till länsstyrelsen uppgett att föreningen har 26 medlemmar, vilka äger fastigheter som gränsar till planområdet. Enligt föreningens stadgar är föreningens uppgift att tillvarata stugägarnas intresse för området gentemot markägare och vattenleverantör.

Högskulla Stug- och bryggförening uppfyller inte de krav som anges i 16 kap. 13 § miljöbalken för att få rätt att överklaga beslut enligt ÄPBL. Mark- och miljödomstolen delar därför länsstyrelsens bedömning att föreningens överklagande av kommunens antagandebeslut ska avvisas. Högskulla stug- och bryggförenings överklagande av länsstyrelsens avvisningsbeslut ska därför avslås.

Formella invändningar

Mark- och miljödomstolen har efter genomgång av handlingarna i målet inte funnit skäl för återförvisning till kommunen på grund av brister i handläggningen av planärendet.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) m.m.

Såväl Naturskyddsföreningen som C J och B J har gjort gällande att den MKB som upprättats som en del av planhandlingarna är bristfällig bl.a. vad gäller redovisning av alternativa platser, kumulativa konsekvenser av hela projektet The Circle Resort (etapp I-III), och att det saknas en ordentlig miljöbedömning av konsekvenser av de flytande villorna samt konsekvenser för

djur och natur inom planområdet med den omfattande byggnation som planen medger. Enligt de klagande saknas det vidare uppgifter om hur skyddsvärda arter inom planområdet ska skyddas.

Utgångspunkten för prövningen är den markanvändning som gällande detaljplan medger. Gällande detaljplan för området vann laga kraft 1992. Den medger uppförande av bostäder, golfbana och konferensanläggning. Ett område ca 100 m brett längs stranden har i planen angivits som naturmark.

Klagandena har åberopat huvudsakligen samma omständigheter som de som bedömts av länsstyrelsen. Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens överväganden och bedömning i den delen och finner inte skäl att upphäva kommunens antagandebeslut på grund av brister i MKB:n.

Allmänna intressen; miljö kvalitetsnormer, riksintressen och strandskydd

Länsstyrelsen ska enligt 12 kap. 1 § ÄPBL pröva kommunens beslut att bl.a. anta en detaljplan, om det kan befaras att beslutet innebär att (1) ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses, (2) regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, (3) en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs, (4) strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller (5) en bebyggelse annars blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Länsstyrelsen beslutade den 10 mars 2014 att inte överpröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Planområdet omfattas av riksintresse för naturvård och friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken och av riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken.

Av underlaget för detaljplanen, bl.a. den naturvärdesinventering som gjorts i samband med framtagande av detaljplanen, framgår att genomförande av planen kan ske utan påtaglig skada på naturvärdena i området. Kommunen har vidare i yttrande till mark- och miljödomstolen uppgett att om ny information om förekomst av tidi-

gare okända rödlistade arter framkommer, så kommer dessa att inventeras inför bygglovsgivningen, varvid placeringen av husen anpassas efter växtlokalerna.

När det gäller riksintresset för friluftslivet så framgår av planhandlingarna att syftet med detaljplanen är att utveckla möjligheterna till ytterligare satsningar på fritid, turism och rekreation i Figeholm och Oskarshamn och att allmänheten även efter detaljplanens genomförande kommer att ha god tillgång till området och möjlighet att röra sig fritt i området.

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning att detaljplanen kan genomföras utan påtaglig skada på natur- och kulturvärdena i området.

Planområdet omfattas även av de särskilda hushållningsbestämmelserna i 4 kap. miljöbalken. Planområdet utgör riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 2 § miljöbalken och för kust och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Den nu aktuella detaljplanen utgör etapp II av tre utbyggnadsetapper av projektet The Circle Resort. Området är beläget ca 2,5 kilometer öster om samhället Figeholm. Den tidigare antagna och lagakraftvunna detaljplanen för etapp 1 möjliggör, enligt planhandlingarna, nybyggnad av ca 350 nya bostäder. Den nu aktuella detaljplanen för etapp II möjliggör, enligt planhandlingarna, nybyggnation av ca 500 nya bostäder inom planområdet.

Klagandena har gjort gällande att det är en alltför omfattande exploatering av området, vilket innebär en för stor koncentration av fritidsbebyggelse. De klagande ifrågasätter om det är förenligt med bestämmelsen i 4 kap. 4 § miljöbalken, som endast tillåter att ny fritidsbebyggelse får komma till stånd i form av komplettering till befintlig bebyggelse.

Kommunen har i yttrande till mark- och miljödomstolen anfört bl.a. följande. I omgivningen finns redan golf, camping, fritids- och konferensverksamhet. Kommunen är av åsikten att det är god hushållning att bygga vidare på befintliga områ-

den. Projektet The Circle Resort syftar till att utveckla verksamheten genom ytterligare satsningar på fritid, turism och rekreation, så att verksamhet kan finnas kvar på sikt. Detaljplanen bedöms sammanfattningsvis ha en positiv effekt på friluftsliv, turism och rekreation.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att området är beläget mellan två bebyggelseområden i öster och nordväst. Planområdet sluter de båda bebyggelsegrupperna samman och innebär en naturlig avrundning av ett befintligt bebyggelseområde. Syftet att förbättra områdets attraktivitet för turism och friluftsliv kan enligt mark- och miljödomstolen uppnås med den byggnation som detaljplanen möjliggör. Även om det är frågan om ett mycket stort antal nyttillkommande bostadshus i området så strider inte planen mot bestämmelserna i 4 kap. miljöbalken på sådant sätt att det utgör grund för att upphäva planen. Vad de klagande anfört föranleder inte mark- och miljödomstolen att göra någon annan bedömning.

När det gäller strandskyddet så upphävs det enligt planbestämmelserna inom kvartersmark betecknat med B, E, H och N₁ och inom vattenområden betecknade med W₁, WB, WB₁ och WW samt inom områden betecknade med g. Inom det på plankartan grönmarkerade området som angivits som friluftsområde med beteckningen N gäller även i fortsättningen strandskydd, vilket bl.a. innebär att det är förbjudet att uppföra anläggningar eller utföra åtgärder om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt.

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning att det inte strider mot strandskyddets syfte att upphäva strandskyddet inom delar av planområdet.

Även i övrigt har det enligt mark- och miljödomstolen inte framkommit något som ger anledning för domstolen att bedöma frågan om de allmänna intressena avseende strandskydd, riksintresse och miljö kvalitetsnormer på annat sätt än vad länsstyrelsen gjort i sin bedömning enligt 12 kap. ÄPBL.

Intresseavvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Enligt 1 kap. 5 § ÄPBL ska både allmänna och enskilda intressen beaktas, om inte annat är särskilt föreskrivet. Enligt 5 kap. 2 § ÄPBL ska vid detaljplaneläggning skäligen hänsyn tas till befintliga bebyggelse- äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

Vid avvägning mellan enskilda intressen och förekommande allmänna intressen är kommunens översiktsplan av betydelse. Även om en översiktsplan inte är juridiskt bindande är den ett starkt uttryck för vilka allmänna intressen som kommunen anser ska beaktas och hur detta ska ske. I den fördjupade översiktsplanen från den 8 oktober 2007 för det aktuella området framgår att området bedöms lämpligt för ytterligare bostäder och service. Kommunen har anfört att de i planprocessen utrett och bedömt detaljplanens inverkan på allmänna intressen i olika avseenden, bl.a. genom den miljöbedömning som redovisats i MKB:n, naturvärdesinventering och socioekonomisk analys. Som länsstyrelsen anfört är kommunens handlingsutrymme relativt stort i frågor som rör allmänna intressen som natur och friluftsliv. Kommunen har även anpassat planområdet med beaktande av de naturvärden som identifierades i inventeringen och värdefulla områden är därför betecknade som naturmark/friluftsområde i planen. Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att detaljplanen innehåller en rimlig avvägning mellan intresset av att bebygga och utveckla området i förhållande till intresset av att bevara naturvärden i området och att bevara området för rekreation.

När det gäller de klagandes hänvisningar till frågor som vattenförhållanden, vattenförsörjning och vattenföroreningar, är dessa frågor s.k. allmänna intressen som omnämns i 2 kapitlet ÄPBL. Mark- och miljödomstolen finner även här att kommunens beslut ryms inom den handlingsfrihet som de materiella bestämmelserna medger. Även frågor rörande planens fysiska utformning som exploateringsgrad bedöms vara av det slag som ligger inom kommunens ansvar och beslutanderätt och som kommunen har att styra över genom detaljplan.

Olägenheter för enskilda

C J och B J, äger och bor permanent på fastigheten Z, som ligger inom planområdet. De har bl.a. gjort gällande att de kommer att få sin enda säkra båtled till och från sin fastighet blockerad av de vattenvillor som detaljplanen möjliggör uppförande av. De gör vidare gällande att uppförande av vattenvillorna riskerar att försämra vattenkvaliteten så att det inte längre går att bada utmed deras strand. Det stora antalet bostadshus som planen medger kommer innebära att 2000 – 3000 personer dagligen kommer att röra sig i planområdet och runt deras bostadshus. De anser att detta innebär en betydande olägenhet för dem.

Det är enligt mark- och miljödomstolen självklart att ett genomförande av planen kommer att innebära förändringar för bl.a. ägarna av fastigheten Y. De fysiska förändringar som blir resultatet av den aktuella detaljplanen, bl.a. ny bebyggelse, ökad båttrafik och förändrad utsikt, kommer dock enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte innebära någon sådan fara eller betydande olägenhet för omgivningen som avses med bestämmelsen i 3 kap. 2 § ÄPBL. Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning att kommunen vid utformningen av detaljplanen har tagit skälig hänsyn till befintliga, fysiska bebyggelseförhållanden som krävs enligt 5 kap. 2 § ÄPBL. Domstolen bedömer därför att de olägenheter som påtalats inte är av sådan karaktär att planen av denna anledning bör upphävas.

C J och B J har även gjort gällande att de efterkommande byggnadsarbetena, transporter till och från byggarbetsplatsen samt eventuella skador och olägenheter som kan uppstå i samband med dessa utgör betydande olägenhet. Även om det under byggtiden kan uppstå vissa störningar för de kringboende är detta inte en sådan omständighet som kan utgöra grund för att upphäva detaljplanen (jfr rättsfallet MÖD 2013:44).

Övriga frågor

Klagandena har vidare hävdatt att projektet The Circle Resort är orealistiskt och inte kommer att gå att genomföra i praktiken. Mark- och miljödomstolen gör inga be-

dömningar i den delen. Domstolen har endast att pröva den föreslagna användningen av mark- och vattenområdet som detaljplanen anger. Frågor om ekonomiska garantier för projektet och ersättning för minskade fastighetsvärden kan inte prövas i nu aktuellt mål.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis delar mark- och miljödomstolen länsstyrelsens bedömning och finner inte skäl att upphäva kommunens antagandebeslut av aktuell detaljplan.

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att de överväganden som kommunen gjort ligger inom kommunens handlingsutrymme och kommunen har gjort en rimlig avvägning mellan de allmänna och enskilda intressena som påverkas av detaljplanen. Vad Naturskyddsföreningen och C J och B J anfört föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Deras överklaganden ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 27 mars 2015.

Bengt Johansson

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson. Beredningsjuristen Karin Höglund har varit föredragande.